

Ons Pensioen

TIJDSCHRIFT VAN DE BPP: BELANGENVERENIGING
PENSOENGERECHTIGDEN PENSOENFONDS ZORG EN WELZIJN

ALV: ontmoeting en verdieping
Spannende tijden voor
pensioenfondsen
De zorg loopt vast

BPP

Belangenvereniging
Pensioengerechtigden
Pensioenfonds Zorg en Welzijn

Jaargang 37, 2e kwartaal 2022, nummer 2

Roelof Jan in het ziekenhuis

Door Jaap van der Spek, waarnemend hoofdredacteur

Roelof Jan in het ziekenhuis... Op dat moment merk je wat zijn grote rol is binnen de redactie van Ons Pensioen. En zie je dat mensen, als het er op aan komt, fantastisch geholpen worden door al die schakels in de zorg, die nodig zijn om door een hele moeilijke periode heen te komen. En Roelof is er nog niet. Na een forse operatie en wat complicaties is hij aan het herstellen. Op zijn manier en met goede moed. Ervaren in het overleven. We wensen hem en zijn vrouw Audrey (van de recepten) natuurlijk heel veel sterkte toe.

Medewerkers in de zorg

Het is goed om stil te staan bij onze medewerkers in de zorg, die een belangrijk deel vormen van de deelnemers aan het pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het is elke dag hard werken en de gepensioneerden weten dat het elke dag hard werken was, ook in het verleden. Dat harde werken van nu komt niet alleen door de toename van het aantal ouderen, maar ook door tekort aan arbeidskrachten.

Het besef begint langzamerhand ook in politiek Den Haag door te dringen, dat er grenzen zijn aan wat mensen kunnen presteren op alleen de benzine van 'het mooie en zinvolle beroep'. Eric van Eck besteedt daar in *Ons Pensioen* aandacht aan. Er is een deltaplan voor de zorg nodig om gezamenlijk in de hele sector oplossingen te vinden voor de verwachte kostenstijgingen, de inzet van mensen en het behoud van kwaliteit en toegankelijkheid.

Het risico van korte termijn politiek

Het is de vraag of de politiek tot zo'n fors deltaplan in staat is. Datzelfde geldt natuurlijk ook voor de duurzaamheids- en andere vraagstukken. Hoe geef je als regering, Tweede en Eerste Kamer leiding aan de hoognodige ontwikkelingen, als de nu al 20 politieke partijen elkaar op de vierkante centimeter bevechten? Als ze liever op de man of de vrouw spelen? En als de media zich vooral concentreren op diezelfde vierkante centimeter, op wat er fout gaat en niet op wat er allemaal goed gaat. Wat dat betreft wordt het tijd dat er grondig nagedacht wordt over de vraag hoe wij

politiek Den Haag en de media (onzelf: waar kijken we graag naar?) hebben ingericht en of dat niet anders en beter kan.

Crisismanagement

Daar komt nog de vraag bij hoe crises kunnen en moeten worden aangepakt. Nu vragen we dat aan politici, die het grote goed van de democratie waarborgen, die gewend zijn compromissen te sluiten en die heel veel tijd kwijt zijn aan ingewikkelde procedures en processen. Dat is hun 'core business'. Zijn politici, en dat geldt ook voor ambtenaren, wel uit het 'crisisbeheer hout' gesneden? We hebben niet alleen mensen nodig die inhoudelijke kennis, ervaring, tijd en energie hebben om deltaplannen te kunnen maken (en later uit te voeren), maar ook mensen die erop toegesneden zijn om leiding te geven aan de oplossing van crises. En die weten hoe je je daarop voorbereidt.

In het eerste geval, het maken van plannen, doet de politiek er goed aan deskundige plannenmakers 'in te huren'. Bovendien kunnen zij beter hun tijd en energie steken in het beleid op hoofdlijnen, in plaats van in de strijd op de vierkante centimeter. In het tweede geval zou het verstandig zijn crisesoplossingen niet afhankelijk te maken van politiek gekissebis. Dat zouden alle Kamerleden zich moeten aantrekken.

Deltaplan en PGGM

Terug naar de zorg. PFZW pensioenuitvoerder PGGM probeert op allerlei manieren aandacht te geven

aan de werkers in de zorg. Waarom zou PGGM niet de partij kunnen zijn die deskundigen bijeen roept om een deltaplan te maken, dat vervolgens door de politiek verder kan worden opgepakt? Maar niet in de zin, dat als er ergens in de toekomst pijn geleden moet worden, weer op details de hoofdlijnen onderuit worden gehaald.

Wat speelt er bij pensioenfonds PFZW

De voorzitter van ons pensioenfonds PFZW was bereid om, na 3 jaar functioneren, ons antwoorden te geven op vragen die veel leven. Er blijven natuurlijk nog wel vragen over. Toch is het mooi te horen dat PFZW aan bijvoorbeeld Shell heeft aangegeven, dat er in 2023 goede plannen moeten liggen voor de transitie naar andere energiebronnen, omdat PFZW anders de stekker eruit zal trekken. Dat betekent dat het pensioenfonds de aandelen zal verkopen. Het blijft dan overigens altijd de vraag wat de kopers van die aandelen daarna in de richting van de leveranciers van fossiele energie gaan doen. Het bestuur van de BPP zal er de komende tijd in ieder geval, bij monde van PFZW pensioenraadslid Cees Michielse, zeer alert op zijn.

Ten slotte

De redactie wenst hoofdredacteur Roelof Jan beterschap en de werkers in de zorg een deltaplan. Het bestuur van de BPP wensen we veel wijsheid in het volgen en beïnvloeden van pensioenfonds PFZW en bij de strijd voor een pensioenstelsel vanaf 2027, waarin de gepensioneerden (maar ook de volgende generaties) weer vertrouwen kunnen hebben.

Ons Pensioen

Inhoudsopgave

2. Van de redactie
Roelof Jan in het ziekenhuis
3. Inhoudsopgave en colofon
4. Van de voorzitter
Op naar een mooie zomer
5. Van de bestuurstafel
7. Ontmoeting en verdieping op de ALV
9. In memoriam: Gerrit de Kwaasteniet, erelid BPP
10. Interview Joanne Kellerman, bestuursvoorzitter PFZW
13. De nog lang niet gelopen race. Vordering in het pensioendebat
14. De zorg loopt vast
16. Klare taal is niet voldoende voor goede communicatie
18. Meer woningen: mission impossible?
19. Audrey's DeliCasa
20. Over de BPP

Colofon

Tijdschrift van de Belangenvereniging Pensioengerechtigden Pensioenfonds Zorg en Welzijn (BPP)

Aangesloten bij de Koepel Gepensioneerden

Website

www.pfzw-belangenvereniging.nl

Redactie

Hoofd- en eindredacteur

Roelof Jan Mulder, tel. 06-53842210, e-mail roelof.j.mulder@planet.nl

Redacteuren

Jaap van der Spek, Eric van Eck, Pierre Thijssen

Medewerkers

Audrey

Afbeeldingen

eigen foto's, Pixabay.com, Flickr.com, Unsplash

Druk en verzending

Editoo

Verantwoording

Ledenblad *Ons Pensioen* verschijnt vier keer per jaar. De meningen en visies in dit blad zijn niet noodzakelijkerwijs die van het verenigingsbestuur. De redactie streeft ernaar de onderwerpen vanuit een breed en divers perspectief te behandelen. Het is aan de lezer om zelf tot een oordeel te komen.

Overname van (delen van) artikelen is toegestaan mits met bronvermelding. De redactie plaatst met regelmaat reacties, artikelen en meningen van lezers. Bijdragen kunnen worden gezonden naar roelof.j.mulder@planet.nl. De redactie behoudt zich het recht voor de reactie niet, dan wel ingekort te plaatsen zonder daarover vooraf met de inzenders te overleggen. De redactie werkt met een redactiestatuut.

Op naar een mooie zomer

Door Liesbeth Schaap

Met een goed gevoel kijk ik terug op onze ALV op 26 april jl. Fijn dat velen konden komen en hopelijk heeft u eveneens goede herinneringen. In deze *Ons Pensioen* (OP) kunt u nog eens lezen wat er allemaal de revue gepasseerd is.

Ook leest u in deze OP over de spannende ontwikkelingen rond het nieuwe pensioenstelsel. Er zijn nog steeds een aantal (niet onbelangrijke) uitwerkingen, die de nodige aandacht verdienen. De politiek wil haast maken om de geplande tijdlijn te volgen, terwijl er nog wel een zorgvuldige politieke afweging nodig is. Het blijft dus nog enige tijd spannend.

Om de aandacht op het pensioendossier te houden en om alle ouderen te betrekken, zijn er al een paar weken radiospotjes te horen, waarin wordt opgeroepen een petitie te ondertekenen via de website www.pasdepensioenwetaan.nl. Het spreekt voor zich dat ik u graag allemaal oproep om die petitie te ondertekenen. Daarna kunt u het adres van deze website doorsturen naar al uw bekenden, met het verzoek ook te ondertekenen en door te sturen. Onder het motto: hoe meer mensen ondertekenen, hoe groter de impact! Wat mij betreft halen we meer dan 50.000 ondertekenaars.

Toen ik mijn vorige column schreef, was de oorlog in Oekraïne net van start gegaan. In de tussentijd en dus ook vandaag is het nog steeds oorlog en er zijn buitengewoon veel slachtoffers te betreuren. Uitzicht op verbeteringen lijkt er nog niet te zijn. Sommige beelden op tv zijn te droevig om te zien. Ik merk dat ik vaak even wegkijk van het beeld, omdat de uitgesproken tekst mij al voldoende van de ellende op de hoogte stelt. Het zal wel ijdele verwachting zijn, maar ik blijf erop

hopen dat de situatie in dat gebied tijdens het schrijven van een volgende column ten goede veranderd is. Ook hoop ik, dat zoveel mogelijk tarwe nog de goede bestemming zal bereiken, zodat er niet ook nog slachtoffers vallen wegens gebrek aan voedsel.

Ook sprak ik in mijn vorige column over de angstig zwiepende bomen tijdens de paar stormen in het vroege voorjaar. Inmiddels heb ik een afspraak gemaakt met een boomexpert. Hij zal binnenkort beoordelen of de bomen gezond zijn, niet topzwaar of wat dan ook. Wellicht kan worden volstaan met een flinke snoeibeurt, waardoor zij de eventuele stormen op een betere manier kunnen overleven. Het lijkt wel de discussie over het pensioenstelsel. Enfin, ik wacht op het advies van een deskundige en u hoort de afloop van deze actie nog.

Gelet op de tijd van het jaar, ontstaan er veel mogelijkheden om in de buitenlucht fijne dingen te doen. Heerlijk terrasje pikken, lekker op de fiets weg, hele stukken wandelen, eindelijk dat museum bezoeken ofwel met een bootje erop uit. Ik heb al voornemens en verheug me daarop. U ook? Met dankbaarheid voor wat we nog kunnen, maar ook met zorgen als we die we bij ons dragen.

Veel plezier en vooral veel gezondheid toegewenst.

Denk aan uw contributie

Het is al weer een tijd geleden dat u een contributiemail of -brief ontvangen heeft met de vraag om de contributie voor 2022 te betalen. Veel leden hebben inmiddels aan dit verzoek voldaan. Bent u er nog niet aan toegekomen? Dan vragen wij u dringend om dit zo snel mogelijk alsnog te doen: op bankrekeningnummer NL83INGB000 455 2579 t.n.v. Belangenvereniging Pensioengerechtigden PFZW. De contributie bedraagt € 11,- per jaar voor een lidmaatschap en € 5,50 per jaar voor een partnerlidmaatschap

Van de bestuurstafel

Door Cees Michielse, secretaris BPP bestuur

De eerste helft van dit jaar is alweer bijna voorbij op het moment dat u dit leest. Een eerste helft die allesbehalve vlekkeloos is verlopen.

Al is voorlopig de coronapandemie in ons land min of meer uitgedoofd (voor dit moment), zijn de dekkingsgraden van het pensioenfonds voornamelijk gestegen en lijkt de piek in de inflatie weliswaar langer te duren dan oorspronkelijk verwacht, maar toch wellicht over het hoogtepunt heen te zijn. Zeker is dat echter allerm minst. Dat komt mede door de meer dan trieste en onaanvaardbare situatie in Oekraïne, de gedaalde beurskoersen als gevolg van die oorlog en het weer opslaan van de pandemie in China met grote gevolgen voor de economie. De zorgen over al deze ontwikkelingen zijn dan ook groot en komen in de bestuursvergaderingen steeds aan de orde.

Pensioendossier

Zorgen zijn er ook over de voortgang in het pensioendossier. Nog steeds wordt niet voldaan aan de belangrijkste eisen die wij stellen om het wetsontwerp aanvaardbaar te maken. De koopkracht voor gepensioneerden lijkt noch gedurende de transitieperiode, noch bij de transitie zelf, voldoende gewaarborgd te zijn. De zeggenschap van gepensioneerden wordt bij de totstandkoming van het transitieplan niet verbeterd, maar ook niet in het nieuwe stelsel. En last but not least, maken wij ons grote zorgen over de complexiteit van de voorstellen en de schier onmogelijke taak daar helder over te kunnen communiceren.

Vele vragen van Kamerleden zijn, weliswaar met grote haast maar met weinig diepgang, beantwoord. Vele opmerkingen van deskundigen, die waarschuwen voor dezelfde zaken als waar ook de BPP al lang op wijst, lijken

aan dovemansoren te zijn gericht. Vakbonden leggen in discussies keer op keer eenzijdig nadruk op de belangen van de jongeren, maar over de jarenlange achterstand van gepensioneerden hebben ze het nauwelijks.

Alle hens aan dek

Samen met andere seniorenorganisaties heeft de Koepel Gepensioneerden dan ook volop ingezet op een slotoffensief om de politiek alsnog te bewegen tot aanpassingen van het wetsvoorstel. Via e-mails, websites, nieuwsbrieven en radiospotjes is opgeroepen een petitie te ondertekenen die in eind juni zal worden aangeboden aan Tweede en Eerste Kamer. Op het moment dat wij dit schrijven is de eindstand van het aantal handtekeningen nog niet bekend, maar is al wel sprake van massale reacties, al na de eerste week van de start van deze campagne.

Daarnaast worden gesprekken met kamerleden voorbereid en gevoerd om onze voorstellen nader toe te lichten en duidelijk te maken dat zonder de gevraagde wijzigingen voor ons anders niets anders rest dan een weg naar de

rechter. Natuurlijk zullen wij al deze ontwikkelingen actief blijven volgen en van de vorderingen verslag doen op de website. Daar treft u dan ook de meest recente informatie aan. (www.pfww-belangenvereniging.nl/toekomst-pensioen/stand-van-zaken-wetsontwerp)

Het bestuur van de BPP volgt al de ontwikkelingen op de voet en neemt actief deel aan de activiteiten van de Koepel Gepensioneerden doordat onze bestuursleden functies vervullen binnen de Koepel.

Ontwikkelingen in het bestuur

Natuurlijk heeft het bestuur daarnaast ook tal van andere activiteiten weer opgepakt, na afloop en naar aanleiding van een goede en geanimeerde ALV, waarvan we elders in dit blad verslag doen. Het bestuur heeft gesproken over de interne taakverdeling na de recente benoemingen van twee nieuwe bestuursleden en het vertrek van Jaap Dijkstra als penningmeester en bestuurslid. Bart de Jong heeft inmiddels de functie van penningmeester aanvaard en daadwerkelijk overgenomen van Jaap Dijkstra. Rob van Vredendaal heeft

naast zijn al bestaande activiteiten voor de ledenwerving de helpdeskfunctie voor individuele vragen overgenomen van de secretaris.

Nieuwe bestuursleden gezocht

Verder is een eerste blik geworpen op de samenstelling van het bestuur vanaf de ALV van volgend jaar. Het is namelijk duidelijk dat we rekening moeten houden met het aftreden van meer bestuursleden van wie de termijn erop zit. In combinatie met de toenemende activiteiten en de te verwachten extra inzet die nodig zal zijn rondom de vernieuwing van het pensioenstelsel, vergt dit dat we tijdig nieuwe bestuursleden proberen te vinden. We hebben daarbij extra aandacht voor het aanvullen van het bestuur met vrouwen uit onze achterban. Immers, de meerderheid van de gepensioneerden bij PFZW is vrouw, en ook in onze directe achterban is dit de situatie. Wij roepen daarom op u te melden wanneer u voor een bestuursfunctie van de BPP belangstelling heeft. Meldt u zich dan aan via een berichtje via het mailadres info@pfzw-belangenvereniging.nl

Ontwikkelingen bij PFZW

De verkiezingen voor een PFZW bestuurslid namens de gepensioneerden hebben plaatsgevonden. De uitslag is bij het perse gaan van dit blad nog niet bekend, omdat De Nederlandsche Bank nog geen besluit heeft genomen over de geschiktheid van de gekozen kandidaat. Pas na dat oordeel van DNB zullen wij te horen krijgen wie de meeste stemmen heeft gehaald en wat het opkomstpercentage was. Gelet op de vele reacties die wij hebben gehad naar aanleiding van ons advies uw stem uit te brengen op het bestuurslid dat in de afgelopen periode namens gepensioneerden zitting had, hebben wij vertrouwen in een goede afloop. Wij zullen u via onze website informeren over de uitkomst zodra die bekend is.

Voortgang bij PFZW

De sociale partners bij PFZW voeren inmiddels al overleg over de gewenste

keuzes ten aanzien van het nieuwe pensioenstelsel, zodra de wetgeving terzake rond is. Op basis van hetgeen tot nu toe bekend is, heeft het orgaan dat zich hiermee bezighoudt (de CAP; commissie arbeidsvoorwaarde pensioen) een voorlopige voorkeur uitgesproken voor het solidaire contract en het invaren van de bestaande aanspraken in dat nieuwe contract. Geen definitief besluit, maar een richtinggevende uitspraak die straks de besluitvorming wellicht kan versnellen. Maar er zijn nog zoveel onduidelijkheden in de wetgeving en er is ook zoveel onzekerheid over het tijdpad van de besluitvorming in Tweede en Eerste Kamer, dat er verder nog weinig over te zeggen valt.

Wel komt het tijdstip naderbij, dat er duidelijkheid moet komen over de verruiming van de indexatie mogelijkheden voor dit en komend jaar. Ook daar is eerst de politiek aan zet, maar vervolgens zal het beleid door het bestuur en de Pensioenraad moeten worden uitgewerkt op basis van de huidige procedures. Volop werk dus aan de winkel de komende maanden. De BPP zal daarbij aandringen op specifieke aandacht voor de moeilijke positie van de gepensioneerden. Zij zijn immers de enige groep die daadwerkelijk koopkracht verliest, niet alleen nu maar al meer dan twaalf jaar lang. Weliswaar is het probleem van het niet indexeren voor alle deelnemers van groot belang, maar de nog niet gepensioneerden merken het pas in de portemonnee zodra ze daadwerkelijk met pensioen gaan. Er moet dus ruimte gevonden worden om tot evenwichtige maatregelen te komen.

Ten slotte

Juist in de maand juni zijn er vele ontwikkelingen in het wetgevingstraject te verwachten die voor ons als gepensioneerden van groot belang zullen zijn. Te laat waarschijnlijk, om die gelet op de verschijningsdatum van *Ons Pensioen* in een rubriek met laatste ontwikkelingen nog mee te nemen. Natuurlijk zullen wij die dan melden via onze website en via onze e-mail

nieuwsbrief die zes keer per jaar verschijnt. Heeft u nog geen abonnement op de nieuwsbrief, meldt u zich dan aan via onze website.

Daarnaast plaatsen we met grote regelmaat nieuwsberichten op de website. U kunt daarop worden geattendeerd door middel van een zogeheten push bericht. Dat kent u wellicht ook wel van de krant die u leest. Zodra u op onze website bent, krijgt u bovenaan in beeld dat u zich voor pushberichten kunt aanmelden. Heeft u dat eenmaal ingevuld dan blijft die melding genoteerd. Tot het moment dat u eventueel uw cookies schoont, maar dan krijgt u daarna vanzelf de mogelijkheid u opnieuw aan te melden.

Tot zover de belangrijkste onderwerpen uit de bestuursvergaderingen. Zeker in deze tijd is het boeiend om daarmee bezig te zijn. Als het u uitnodigt tot een eventueel bestuurslidmaatschap ... Een telefoontje aan de secretaris, Cees Michielse, is genoeg om informatie te krijgen.

Ontmoeting en verdieping op de ALV

Door Laura Vegter

Zijn we nou beter af met het nieuwe pensioenstelsel? En wat doet PFZW op het gebied van duurzaam beleggen? Over deze twee hangijzers gingen het BPP bestuur, Dick Boeijen en onverwachts ook Joanne Kellerman in gesprek met onze leden.

Voor deze Algemene Ledenvergadering van de BPP ontmoeten we elkaar weer eind april. Als het groen uitloopt, je net wel of niet zonder jas naar de ALV kan en vlak voor Koningsdag. Het is ook een tijd waarin er nog veel zieken zijn én dat de lintjesregen plaatsvindt. Aardig wat deelnemers hebben zich daarom op het laatste moment afgemeld. Toch weten ruim vijftig leden de weg te vinden naar de Koningshof in Doorn.

Volop verandering

's Ochtends brengt het bestuur ons op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen binnen de vereniging. Waar hield de BPP zich de afgelopen tijd mee bezig? Secretaris Cees Michielse doet verslag. De vereniging heeft veel aandacht besteed aan de aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel. Ook in deze overgangsfase van zo'n zes jaar, moet de stem van gepensioneerden natuurlijk een plek krijgen. Want hoe zit het tot die tijd met onze belangen, zoals de mogelijkheid tot indexatie? Daar gaan we ons bij de discussie vanmiddag in verdiepen.

Wisseling van de wacht

Het is u vast niet ontgaan dat de BPP aanwas van nieuwe leden van harte verwelkomt. Maar ook het bestuur kan op dit moment extra menskracht gebruiken. Gelukkig kan de voorzitter deskundige versterking aan ons voorstellen. Aankomende bestuursleden Meindert Schmidt en Bart de Jong hebben beide veel ervaring in de pensioenwereld. Bart neemt daarbij het stokje over van penningmeester Jaap Dijkstra, die vandaag afscheid neemt. 'Dat doet hij overigens met gemengde gevoelens', licht de voorzitter toe. Na afloop van zijn laatste financiële verslaglegging bedankt ze hem met een bos bloemen.

Een verzoek uit de zaal

Het nieuws staat er vol van, dus natuurlijk komt de kwestie ook op deze ALV aan de orde. Welke keuzes maakt PFZW op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen? BPP-lid Marga Beerepoot dient er per e-mail een verzoek over in bij de ALV. Ze vraagt de BPP om invloed uit te oefenen bij PFZW, om de beleggingen in banken en bedrijven in de bezette gebieden in Palestina en Syrië te stoppen. Dit blijkt niet mogelijk. Cees Michielse licht toe dat PFZW een 'passief beleggingsbeleid' voert. Doordat het pensioenfonds indexen volgt, is het uitsluiten van landen dan meestal niet mogelijk.

PFZW en duurzaam beleggen

Het fonds speelt wél een actieve rol bij de energietransitie, door te beleggen in ondernemingen die daar een belangrijke bijdrage aan kunnen leveren. Dat zijn vooralsnog ook enkele bedrijven in de gas- en olie-industrie. In plaats van deze bedrijven bij voorbaat uit te sluiten, wil PFZW op deze manier invloed kunnen uitoefenen. Daarmee vaart het fonds een andere koers dan

ABP. Dit pensioenfonds maakte immers bekend helemaal te stoppen met investeringen in de fossiele industrie. Ondertussen is PFZW bestuursvoorzitter Joanne Kellerman aangeschoven in de zaal. Vlak voor de pauze maakt zij gebruik van de gelegenheid om zich aan ons voor te stellen. Veel van wat vanochtend de revue is gepasseerd, behoort tot haar dagelijkse praktijk. 'Het PFZW beleggingsbeleid en hoe dit in te vullen, komt op bijna iedere bestuursvergadering van het pensioenfonds aan de orde.' Ook zij studeert flink op de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. (Voor een verdere kennismaking, zie het interview met Joanne Kellerman op p. 10).

Saai?

Dan is het tijd voor de lunch. Terwijl we ons van de vergaderzaal naar de prachtige Maartenskerk bewegen, zegt voorzitter Liesbeth Schaap eerlijk: 'Dat officiële gedeelte in de ochtend is altijd een beetje saai!' In de kerk worden we gastvrij opgewacht door de vriendelijke Koningshof crew. Zij voorzien ons van

een kopje soep, terwijl in de zijbeuk luxe broodjes, croissants en kroketten lonken. Aan mijn tafelgenoten vraag ik wat zij tot nu toe van de ALV vinden. Ool zij ervaren de vergadering in de ochtend als wat formeel, hun belangstelling gaat vooral uit naar de middag.

Steun voor het bestuur

AL is er lof voor het bestuur. 'Ze doen die verslaglegging zorgvuldig, dat wekt vertrouwen.' Ook de nieuwe BPP website oogst bewondering. Die ging vandaag in de lucht en werd door Cees Michielse met zekere trots getoond. 'Daar kan de BPP wel wat mee bereiken!', vinden de heren aan mijn tafeltje. Ze kijken uit naar de gastspreker vanmiddag. 'We hebben Dick Boeijen al vaker meegemaakt, hij heeft een heldere presentatie.' De ALV is voor hen vaste prik, ze komen al jaren. 'Ook om het bestuur moreel te ondersteunen!'

Blik op de toekomst

Gastspreker Dick Boeijen introduceert zichzelf als actuaar bij PGGM. Dat is de organisatie die de pensioenen beheert voor PFZW. Hij heeft zich daar de laatste vijftien jaar met de toekomst van ons pensioen mógen bezig houden, vertelt hij met zijn kenmerkende enthousiasme. Samen met Cees Michielse opent hij de discussie.

Het onderwerp van vanmiddag? Dat is natuurlijk de toekomst van ons nieuwe pensioenstelsel. Aan de hand van stellingen sparren de twee deskundigen met elkaar, vriendschappelijk en stevig tegelijk. Toch komen beiden tot dezelfde conclusie. Het nieuwe stelsel is een vooruitgang, het zal waarschijnlijk tot betere uitkomsten leiden.

Betrokken zaal

De betrokkenheid van de leden is voelbaar, bij de vele vragen die volgen uit de zaal. Hoe zit het bijvoorbeeld met de kosten van deze transitie? Cees weet te vertellen dat die rond de 1,4 miljard liggen voor de hele pensioensector. Een enorm bedrag

natuurlijk, maar in relatie tot een pensioenvermogen van 1800 miljard alleszins draaglijk, relativeert Cees.

Een andere vraag betreft een artikel in het *Financieele Dagblad*, waarin staat dat PFZW een 'recordbedrag' aan bonussen heeft uitgekeerd. Hoe zit dat? Ook hier brengt Cees een nuance aan die in de media vaak ontbreekt. Deze 'bonussen' komen meestal niet ten goede aan personen, maar aan bedrijven die zich hebben ingezet voor hoge beleggingsopbrengsten. Uiteindelijk levert dit meer rendement op dan van de meeste andere beleggingen.

Meer draagvlak

Ten slotte grijpt Cees de kans om op zijn beurt een vraag te stellen aan de zaal. We hebben vanmiddag een diepgaande discussie met elkaar kunnen voeren. Maar hoe kan de BPP straks zorgen voor draagvlak onder een breder deel van de achterban, voor een nieuw stelsel dat zo ingewikkeld is? 'Maak een vaste rubriek met uitleg in *Ons Pensioen*', roept iemand. Reden voor OP-redacteur Jaap van der Spek om te informeren of de aanwezige leden de huidige artikelen in *Ons Pensioen* toegankelijk genoeg vinden.

Gelukkig luidt het antwoord bevestigend. De informatie is duidelijk en zal hard nodig blijven om de transitie straks toe te lichten!

Meer weten?

Voor een uitgebreide terugblik op de ALV kunt u ook terecht op onze website. Daar vindt u de notulen, presentaties en alle stukken: www.pfzw-belangenvereniging.nl/alv

In memoriam: erelid Gerrit de Kwaasteniet

Door Jaap van der Spek

Hij is 92 jaar geworden. Erelid Gerrit de Kwaasteniet heeft een rijk leven achter de rug, met een grote betrokkenheid voor financiën en pensioenen. In alle rust is hij na een niet al te lang ziekbed ingeslapen.

In 2018 hebben we een uitgebreid interview met Gerrit in *Ons Pensioen* geplaatst. Z'n leven lang had hij iets met cijfers. Dat 'iets' betekende in de praktijk altijd tot in de puntjes en de getalletjes achter de komma. In de periode dat hij namens de BPP actief was in de PFZW Pensioenraad (voor 2011), was hij daardoor de schrik van het PFZW bureau, het bestuur en de accountants. Er ging geen jaarverslag voorbij, of Gerrit had oneffenheden gevonden en riep het bestuur ter verantwoording. Vasthoudendheid en een zekere eigenwijsheid waren de kenmerken waarmee hij niet alleen het fondsbestuur tegemoet trad, maar ook zijn leven invulde. Je kunt zelfs zeggen: "beheersing over het leven wilde hebben".

Die beheersing en doortastendheid waren ook de eigenschappen waardoor hij als fervent zeezeiler (tot zijn 84ste levensjaar) allerlei moeilijkheden heeft overwonnen. Zijn motto: "Zeilen en leven is als het zitten op de rug van een zwaan met grote vleugels: zo mooi!"

Dat hij altijd de dingen om zich heen wilde beheersen, heeft naar zijn zeggen te maken met wat hem tijdens de Tweede Wereldoorlog in Den Haag is overkomen. Om één of andere reden heeft hij als kleine jongen, toen hij in de verte Engelse bommenwerpers hoorde aankomen, zijn ouders en broer zo ver gekregen dat zij met hem het huis uit gingen. Een raar voor gevoel zei hem dat te doen. Ze liepen de straat uit om daarna links of rechts te gaan onder het spoor door. Gerrits lieveling, een witte hond, liep zonder nadenken naar links

en heeft daarmee het leven van het hele gezin gered. Als ze de andere richting hadden gekozen of thuis waren gebleven, hadden ze de bommen op hun hoofd gehad en het niet overleefd.

Deze geschiedenis is Gerrit altijd bijgebleven. Het heeft hem de interne drang gegeven dat als hij iets had bedacht had, dit ook de goede weg zou zijn voor anderen. Niet altijd is deze houding voor die anderen gemakkelijk geweest. Zowel in zijn betaalde functies (onder meer financieel directeur van ziekenhuizen), als ook in zijn privé-omgeving. Zijn drie zonen hebben daar in de begrafenisdienst nog bij stil gestaan. 'Overlaten' was moeilijk voor hem, net zoals de erkenning dat anderen ook wel iets goed zouden kunnen doen. Die erkenning hebben zijn kinderen tijdens zijn laatste ziekbed, en gelukkig ook maar, wel gehad.

Sterke eigenschappen maken van mensen vaak markante mensen. Zo was dat ook bij Gerrit. Voor de BPP heeft hij op allerlei manieren veel betekend. Niet voor niets is hij in 2011 erelid geworden en daarna is hij dat ook nog geworden van de NVOG, de toenmalige vereniging van organisaties van gepensioneerden, één van de twee voorlopers van de huidige Koepel Gepensioneerden.

Gerrit was lang, meer dan 1.90. Zijn drie zonen zijn meer dan 2 meter. Ze zullen zich in lengte van jaren hun vader herinneren, zoals ook de BPP dat zal doen. Zijn oude Volvo zal niet meer met hem op de weg te zien zijn. Tot het laatste toe speelde hij op zijn Johannes huisorgel de muziek van Bach. "Jesu meine Freude" was zijn lievelingslied. Voor zijn vrouw vaak gespeeld, voor zij in 2016 overleed. Zoals hij zei: "Muziek draagt de emotie, die ik zelf niet altijd heb kunnen uiten." Bij zijn afscheid bleek de organist dit goed te hebben begrepen.

'Er is in drie jaar veel gebeurd en er staat nog veel op de rol'

In gesprek met PFZW bestuursvoorzitter Joanne Kellermann

Door Jaap van der Spek

"Het zijn spannende tijden voor pensioenfondsen, zeker met de omvang en het vermogen van PFZW." Aan het woord is Joanne Kellermann, deze maand is zij drie jaar voorzitter van het één na grootste pensioenfonds in Nederland. Met ongeveer 3 miljoen deelnemers (uit de sectoren zorg, welzijn, predikanten en cultuur), waarvan een half miljoen gepensioneerd, en met een vermogen van ongeveer 250 miljard euro. We spreken Joanne in een drukke tijd.

"Ja, dat klopt, het is inderdaad een drukke tijd. We bereiden ons samen met uitvoeringsorganisatie PGGM voor op de invoering van het nieuwe pensioenstelsel, dat uiterlijk 1 januari 2027 ingaat. Verder is de wijze waarop het fonds wordt bestuurd (governance) aangepast. Dit uit zich in een kleiner bestuur, waardoor we slagvaardiger zijn.

Daarnaast is ook de relatie tussen bestuur en sociale partners (werkgevers en werknemers) veranderd. Tot 1 januari was het PFZW bestuur verantwoordelijk voor het besturen van het fonds en voor de vaststelling van de premie en de opbouw van het pensioen. Dat laatste is een duidelijke taak van de sociale partners, omdat het onderwerp pensioenen deel uitmaakt van de arbeidsvoorwaarden. PFZW was het enige fonds waarbij het bestuur die taak zelf op de schouders had. We wilden die taken logischer verdelen. De sociale partners zijn nu via de CAP (Commissie Arbeidsvoorwaarde Pensioen) verantwoordelijk voor de

afspraken over de premie en de opbouw van het pensioen. Het PFZW bestuur is verantwoordelijk voor beleid en uitvoering van de collectieve pensioenregeling. De CAP staat los van het pensioenfondsbestuur en in de commissie zitten ook andere mensen uit de kring van vakbonden en van werkgevers. We zijn nog in discussie

met De Nederlandsche Bank (DNB) over de vraag of er nu voldoende afstand is."

Meer belangrijke onderwerpen Hoe dat nu moet met het nieuwe pensioenstelsel bespreken we later. Er zijn meer onderwerpen die het bestuur

bezig houden en waarover veel overleg is met het verantwoordingsorgaan van PFZW, de Pensioenraad. Bijvoorbeeld de beleggingen. Voldoen die aan de wetgeving in Europa als het om duurzaamheid gaat? Hoe speelt PFZW in op deze zo genoemde 'ESG-regels'? Hoe zorgt PFZW ervoor dat de beleggingen in lijn zijn met het akkoord van Parijs (over duurzaamheid)? En waarom niet net als het ABP helemaal uit de fossiele brandstoffen stappen door die aandelen te verkopen?

En dan nog een vraag: waarom betaalt PFZW zo'n torenhoog bedrag aan de vermogensbeheerders? In het PFZW jaarverslag staat dat voor de bonussen voor alleen de beheerders van 'private equity' al meer dan een miljard euro was gereserveerd in 2021. Joanne: "Maar er staat ook in dat verslag, dat via private equity in dat jaar per deelnemer € 2.500 is verdiend, waarbij de kosten er al vanaf zijn afgetrokken. Dat is de positieve kant. Het dilemma binnen het bestuur is steeds wat er zwaarder weegt."

Beleggingen in fossiele brandstoffen

"Pensioenfondsen zijn in het leven geroepen om de inleg van de werkenden om te zetten in voldoende kapitaal om fatsoenlijke pensioenen uit te kunnen keren. Maar dat zou dan, naar het oordeel van PFZW, wel moeten gebeuren in een leefbare wereld. En daarmee", zegt Joanne, "zitten we meteen in de lastige dilemma's. Beleggingen in verschillende soorten wapenproductie sluiten we uit. We willen ook niet beleggen in bedrijven die de mensenrechten schenden. We beleggen wel bewust in olie en gas. Met onze invloed als belegger kunnen we indringende gesprekken voeren over het actief meewerken aan de noodzakelijke energietransitie. Natuurlijk kunnen we de aandelen verkopen. Er zijn zeker gegadigden. Maar dan is ook onze invloed om dingen te veranderen verdwenen. Natuurlijk, als we geen succes hebben, komt er een moment dat we uitstappen. Dat doen we als deze

Wat is private equity?

Private equity staat voor investeerders die aandelen kopen van bedrijven die niet beursgenoteerd zijn. Vaak gaat het om middelgrote of kleine veelbelovende bedrijven, aan het begin van hun bestaan of bij een nieuwe start na een verandering.

Bij een aantal is het doel om snel en veel winst te maken bij de verkoop als het bedrijf goed in z'n vel zit. Het wordt ook wel 'werken met durfkapitaal' genoemd. Er zitten risico's (van mislukken) aan, maar de rendementen/opbrengsten zijn over het algemeen hoog. Bij anderen gaat het juist om jarenlange beleggingen om ze de kans te geven goed te groeien. Dan is een stabiel rendement het doel. Als pensioenfondsen mee willen investeren, vragen de initiatiefnemers hoge vergoedingen wanneer het rendement goed is.

bedrijven begin 2023 nog geen plan hebben dat in lijn is met het akkoord van Parijs."

"Verder zit ik ook met een achterliggende vraag. Hoeveel van de mensen die protesteren tegen ons beleid, rijden auto en gebruiken dus zelf ook brandstof? Zolang dat het geval is, zijn leveranciers van olie en gas nodig. Het gaat daarbij ook nog eens om bedrijven die het kapitaal en de technische kennis hebben om te kunnen omvormen naar milieuvriendelijkere alternatieven. Daarmee is wel het dilemma geschetst. Omdat we ons realiseren dat er echt iets moet gebeuren, zijn we bezig fors te investeren in nieuwe duurzame ontwikkelingen en projecten. Maar we moeten constateren dat er voor het beschikbare kapitaal nog te weinig perspectiefvolle projecten zijn. Desondanks denken we in 2025 zo'n

€ 50 miljard te hebben belegd in zulke beleggingen. ABP heeft wat andere keuzes gemaakt dan PFZW, maar ik hoop dat ik zo heb laten zien waarop PFZW zijn beleid heeft gestoeld."

Europese en VN richtlijnen

"Als het om duurzaamheid gaat, volgen we zo veel mogelijk de Europese richtlijnen (ESG regels) en de VN-regels (SDG's). Al jaren staat PFZW hoog in de lijstjes van pensioenfondsen die goed scoren, maar dat ontslaat ons niet van de verplichting om het steeds beter te doen." Joanne is er duidelijk in. Ze wil ervoor gaan dat PFZW zijn deelnemers recht in de ogen kan kijken als het om duurzaamheidsvraagstukken gaat. Maar bestuursworstelingen rondom de lastige dilemma's zullen vast nog wel menig uurtje in beslag nemen.

Indexeren

Joanne begrijpt goed dat mensen in Nederland, en zeker ook de eigen deelnemers en gepensioneerden, het niet meer kunnen volgen. Dat er meer dan voldoende geld in kas is van pensioenfondsen, terwijl er al jaren geen indexering van de pensioenuitkeringen heeft plaats gevonden. Joanne verwijst ook naar het nieuwe stelsel waarin het veel logischer en beter te begrijpen wordt. Daarover later meer.

Bestuursbeloningen

Het parttime bestuur kent vergoedingen die binnen de zogenoemde Balkenende norm vallen. Joanne: "Gelukkig zijn er nog voldoende deskundige mensen te vinden die zich tegen deze vergoedingen willen inzetten. Wel merken we dat er steeds meer specifieke kennis nodig is binnen een pensioenfondsbestuur. Bijvoorbeeld op het gebied van beleggen. Daarom zijn we blij dat professor Dirk Schoenmaker tot ons bestuur is toegetreden. Hij heeft een enorme kennis op het gebied van duurzaam beleggen. Maar voor alle bestuursleden geldt dat de lat heel hoog wordt gelegd. We zijn er trots op dat we deze goede en deskundige mensen in het bestuur hebben."

Lagere dekkinggraad dan ABP

In het huidige pensioenstelsel wordt de financiële gezondheid van een fonds gemeten naar de zogenoemde dekkinggraad, die overigens heel sterk wordt beïnvloed door de rente. ABP heeft op dit moment een hogere dekkinggraad dan PFZW en kan misschien met de nieuwe regels van de overheid al eerder indexeren dan PFZW. Hoe kan dat verschil ontstaan?

Joanne haalt haar hand even door het haar. "Zowel APB (met uitvoerder APG) als PFZW (uitvoerder PGGM) hanteren een brede mix van beleggingen om daarmee de risico's zoveel mogelijk te spreiden. Maar voor de dekkinggraad zijn we sterk afhankelijk van de renteontwikkeling. Vorig jaar heeft PFZW besloten om de rente meer te gaan afdekken (herverzekerden). Bij het lager worden van de rente heb je er dan minder last van. Toen was onze dekkinggraad ook hoger dan die van ABP. Maar omgekeerd ook, als de rente hoger wordt, profiteer je minder. Door het besluit van vorig jaar zitten we nu op ruim 40% afdekking, terwijl het ABP nog rond de 25% zit. Daaruit is het verschil in dekkinggraad deels te verklaren. Er spelen ook andere factoren mee, bijvoorbeeld dat PFZW een jonger deelnemersbestand heeft dan ABP. Desondanks hebben we de hoop dat we, onder de nieuwe regels en met de stijgende rente, in de komende jaren ook als PFZW steeds meer perspectief op indexeren hebben."

Op de vraag of PFZW vorig jaar wellicht een onverstandig besluit genomen heeft over de afdekking, antwoordt Joanne: "Zo kun je dat niet stellen. We zijn een lange termijn belegger en met dat langjarige perspectief nemen we besluiten, met alle kennis en prognoses die we nu hebben. Of dat gunstig gaat uitpakken of juist niet, kunnen we nu niet weten."

Opstelling in de rentediscussie

PFZW wordt wel eens verweten dat het te weinig opkomt voor de deelnemers

en gepensioneerden. Het fonds heeft steeds gezegd dat de wet moet worden gevolgd, zonder publiekelijk aan te geven dat die wet (het financiële toetsingskader) een fout kende. Daardoor is indexeren zo lang niet mogelijk geweest. Behalve het uitvoeren van de wet is ook het behartigen van de belangen van de (eigen) deelnemers toch een taak voor het bestuur?

Joanne ontkent dat niet, maar zegt wel dat een pensioenfondsbestuur er in de eerste plaats is om het geld van de deelnemers goed en zorgvuldig te beleggen. Verder zegt ze: "Met het nieuwe stelsel in het vizier richten we al onze energie nu daarop. Het PFZW bestuur is daarom blij dat de nieuwe pensioenwet nu ter besluitvorming bij de Tweede en Eerste Kamer ligt. In het nieuwe stelsel is het eerder mogelijk pensioenen te verhogen als het goed gaat. Natuurlijk is er ook een kans dat bij slechtere rendementen pensioenen omlaag moeten, maar het voordeel is dat de pensioenen meer meebewegen met de economie. Dat zal beter begrepen worden dan de situatie nu, waarbij we in economisch goede tijden met goede rendementen de pensioenen niet kunnen indexeren."

Ook de huidige situatie is lastig uit te leggen. De rente stijgt, waardoor indexatie in zicht komt. Tegelijkertijd is het rendement in het eerste kwartaal van 2022 negatief, - 6,9%. Met teruglopende pensioenvermogens toch meer gaan indexeren klinkt ook niet erg logisch, maar zo werkt het wel in het huidige stelsel."

Nieuw pensioenstelsel

Joanne vertelt dat het pensioenfonds druk bezig is met de voorbereidingen voor het nieuwe stelsel. De wet moet nog wel door de beide Kamers, maar tijdige voorbereidingen zijn noodzakelijk: "Het gaat om een grote verandering, waarbij de pensioenvermogens meer moeten worden geënt op de deelnemers. Binnen de collectiviteit en de solidariteit van de pensioenvoorziening is er nu

sprake van meer zicht op persoonlijke potjes. Een hele omschakeling waar de sociale partners volop mee bezig zijn, maar ook het pensioenfonds. Die moet uiteindelijk de door de sociale partners vastgestelde regeling (premie en opbouw/pensioenverwachting) uit kunnen voeren."

Het bestuur heeft de eerste gedachten met de Pensioenraad (het verantwoordingsorgaan) gedeeld en wacht nu op de voorstellen van de sociale partners rond de keuze voor het solidaire of het flexibele systeem. Daarna zal er heel hard gewerkt moeten worden om alles goed op de rails te zetten, bijvoorbeeld de hele ICT en het beleggingsbeleid. Die klus zal op z'n laatst 1 januari 2027 moeten zijn geklaard. Maar we hopen het eerder voor elkaar te kunnen krijgen, zodat de overgangperiode zo kort mogelijk duurt."

"Het zijn", volgens Joanne, "slechts een paar zware onderwerpen. Er zijn er meer, maar ook het gewone werk gaat door. We hopen met elkaar dat gedeeltelijke indexatie van de pensioenen in zicht komt. Dat draagt ook bij aan meer vertrouwen. Het nieuwe stelsel biedt meer inzicht en geeft meer perspectief. Zowel voor de gepensioneerden als voor de mensen die bij PFZW pensioen opbouwen. Daar doen we het allemaal voor."

De nog lang niet gelopen race

Door Jaap van der Spek

Een nieuw pensioenstelsel komt eraan. De pensioenfondsbesturen zijn zich al aan het voorbereiden, want invoering in uiterlijk 2027 kost nog wel de nodige moeite (vooral ook ICT technisch) en geld. Maar halen we dat allemaal wel?

Het pensioenakkoord is door de regering uitgewerkt in honderden pagina's wetsteksten en bijbehorende toelichting. In een taal waar bijna niet doorheen te komen is. Zelfs deskundigen worstelen met de vraag wat er nu precies bedoeld is met een bepaalde alinea. Kamerleden, veelal geen deskundigen op het pensioenterrein, zijn zich wel serieus aan het voorbereiden op de behandeling in de Tweede en de Eerste Kamer.

Op allerlei manieren proberen zij zicht te krijgen op de materie. Ze hebben zich uitgebreid laten informeren door ambtenaren, maar die zullen op zo'n moment nooit zelf kritische vragen stellen bij hun eigen werk en de resultaten ervan. Verder proberen de senioren van de verschillende politieke partijen ook hun invloed uit te oefenen op de betrokken Kamerleden. Maar niet bij alle Kamerleden, de goede niet te na gesproken, is er een echt open oor voor. Zeker niet als daardoor bestaande opvattingen misschien niet juist of onvoldoende blijken te zijn.

Geïnformeerd worden kost tijd

Maar goed, er zijn ook drie gespreksrondes geweest met deskundigen en belangenbehartigers. Zo heeft ook John Kerstens, voorzitter van de Koepel Gepensioneerden, als vertegenwoordiger van de landelijke seniorenorganisaties aangegeven waar de knelpunten in de uitwerking zitten. Hij noemt namens ons drie hoofdpunten: 1) te weinig zicht op indexatie tot het moment van de invoering van de wet (2027), 2) te weinig duidelijkheid over de compensatie voor de gepensioneerden, nu de laatste jaren heel veel geld in de pensioenvermogens is gevloeid van oud naar jong, en 3) veel te weinig

medezeggenschap in al die verdelingsvraagstukken nu en in de pensioenfondsen straks.

Op basis van de informatie en de hoorzittingen hebben de Kamerleden honderden vragen aan de minister gesteld en zijn er honderden pagina's wollige antwoorden gekomen. Een tweede ronde van vragen is aangekondigd, want dat heb je als je in algemeenheden blijft steken.

Zorgvuldigheid boven snelheid?

Toch denkt de minister nog voor het zomerreces (7 juli) de wetsvoorstellen door de Tweede Kamer te krijgen. Ook al roept iedereen dat zorgvuldigheid gaat boven snelheid. Maar daarmee zal toch niet verdoezelde zorgvuldigheid zijn bedoeld? Eigenlijk vraagt de regering, en in het verlengde daarvan de vakbonden en werkgevers, om vertrouwen te hebben in hun activiteiten en de uitkomsten daarvan, terwijl we in een tijd leven, waarin het vertrouwen in de overheid ver weg is.

Niet ten onrechte dus, dat Kamerleden concrete gevolgen willen zien voor alle pensioen-betrokkenen. Op z'n minst, nu ook veel deskundigen uit de pensioenwereld vragen hebben. Zoals bijvoorbeeld de actuaire van Achmea pensioenen, Agnes Joseph, maar ook vele anderen. Vragen die goede antwoorden moeten krijgen alvorens de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) serieus in de Tweede Kamer besproken kan worden. We weten niet of de minister bij het verschijnen van *Ons Pensioen* de wetsvoorstellen al door de Kamer heeft kunnen drukken, maar waarschijnlijk is dat het nog niet gelukt.

Na de Tweede komt nog de Eerste Kamer

Na de zomer komt nog de discussie in de Eerste Kamer. Nu al weten we uit

gesprekken met de Kamerfracties daar, dat er in de Eerste Kamer veel meer weerstand zal zijn. Zeker die Kamerleden twijfelen aan de haalbaarheid per 1 januari 2023: "De discussie over zo'n belangrijk onderwerp voor 9 miljoen Nederlanders kan niet zomaar worden afgeraffeld." Dan vindt er nog publicatie plaats in de Staatscourant alvorens de wet een feit is. Grote vragen dus, rondom zorgvuldigheid versus de door minister Schouten en pensioenfondsen gewenste snelheid.

Pensioenfondsen willen ook graag haast

Dat laatste heeft te maken met de te verwachten voorbereidingstijd. De sociale partners worden verondersteld het pensioenfonds een keuze voor te leggen. Een keuze die voor pensioenfondsen mogelijk is tussen een meer flexibel of een meer sociaal contract. Het eerste contract is er eigenlijk al: de 'Wet verbeterde premieregelingen' (zie ook het artikel over de verzekeraars). De tweede is de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) die ook op de premie (de inleg) is gebaseerd. Veel verschillen zijn er niet, maar in het tweede geval zijn er naast de risicodelingen nog wat meer sociale waarborgen ingebouwd.

De keuze is overgelaten aan de sociale partners. De organisaties van gepensioneerden zitten daar helaas en ten onrechte niet bij. Dat is al een slechte zaak. Maar daarna zullen de pensioenfondsen, voor een belangrijk deel ook gedomineerd door dezelfde sociale partners, moeten aangeven of zij naar aanleiding van die keuze de uitvoering op hun nek kunnen en willen nemen. Door gesprekken vooraf proberen de pensioenfondsen te voorkomen dat ze straks nee moeten zeggen tegen de sociale partners. Maar

ook dan hebben de gepensioneerden, die zo ongeveer verantwoordelijk zijn voor de helft van het pensioenvermogen, veel te weinig te zeggen.

Vragen rondom zorgvuldigheid blijven

Zeker is dat die keuze nog enige tijd vraagt en dat pas na de definitieve vaststelling van de wet echt aan het werk kan worden gegaan. Er is ook nog tijd nodig om het oude systeem enige tijd parallel te laten lopen aan het nieuwe systeem, teneinde grote brokken te voorkomen. Voor PFZW met 1,5 miljoen deelnemers zal dat nog een hele klus zijn. Begrijpelijk dat ze dus aandringen op snelle besluitvorming in het parlement. Maar of het de zorgvuldigheid ten goede komt?

foto: Alexandra Marta via Unsplash

De zorg loopt vast

Door Eric van Eck

In internationale rapportages kwam de gezondheidszorg in Nederland tot voor kort altijd in de top 10, zowel qua kosten als qua kwaliteit. Die kosten stijgen al jaren sneller dan ons bruto nationaal product. Dat betekent dat we een steeds groter deel van ons inkomen uitgeven aan zorg. Dat houdt je maar beperkt vol, we schreven het al eerder.

Dat de kwaliteit hoog scoorde, kwam vooral door de prima **toegankelijkheid** van onze zorg. Iedereen is verplicht verzekerd en de huisarts was altijd dichtbij. Voor ingrepen als staar en het vervangen van heupen waren de wachtlijsten weggewerkt. Alleen Denemarken had nog kortere wachttijden. De kwaliteit van de zorg, zoals die in ziekenhuizen wordt verstrekt, ontstijgt volgens dezelfde onderzoeken overigens het Europees gemiddelde niet. Maar goed, mensen werden goed en vlot geholpen. Dat de vergrijzing en de nieuwe (dure) behandelingen en medicijnen de zorg in 2060 onbetaalbaar zouden maken, schoof de politiek luchthartig voor zich uit. Dat er een nijpend personeelstekort was vormde geen aanleiding voor het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden. Ons zorgstelsel leek tot voor kort een efficiënte reparatiewerkplaats.

Corona

Tot corona de gemiddelde ligduur in ziekenhuizen van iets meer dan drie dagen op liet lopen tot enkele weken. Het werd duidelijk dat onze zorg niet was ingericht op zo'n grote toename van het aantal langdurige opnames. Veel zorg moest worden uitgesteld en ziekenhuizen als Bernhoven, dat zich had verbonden om te krimpen en alleen nog zinnige zorg te leveren, kwamen in de problemen. Op dit moment wachten nog zo'n 100.000 mensen op een uitgestelde ingreep.

Huisartsen

Mensen die niet konden worden geopereerd, hebben uiteraard vaak wel klachten. Daarmee gaan ze naar de huisarts, die het door de coronachterstanden van ziekenhuizen dus drukker krijgen. En ze werden al steeds drukker door de vergrijzing (oude mensen gaan vaker naar de dokter) en de veelheid van taken die op het bordje van de huisarts terecht komt. Door de administratieve lasten hielden ze al steeds minder tijd over voor hun patiënten. Dat laatste probleem delen ze met verpleegkundigen en verzorgenden, die tot 30% van hun tijd bezig zijn met administratie. De huisarts werd onlangs in *de Volkskrant* vergeleken met een 'duizend dingen doekje'; alles wat gemorst wordt door overheid, verzekeraars of tweede lijn zorg ruimen zij op. En net als in de verpleging stoppen ook veel huisartsen met hun werk vanwege de bureaucratische rompslomp. Ze willen wel dokter zijn, maar geen eigen praktijk. Huisartsen die met pensioen gaan kunnen steeds vaker geen opvolger vinden die de praktijk wil overnemen. Er is een schreeuwend tekort aan huisartsen. Volgens gegevens van de Patiëntenfederatie kunnen, bijvoorbeeld na verhuizing, op dit moment zo'n 2.500 patiënten geen nieuwe huisarts vinden. De overblijvenden krijgen het dus nog drukker.

Wijkverpleging

Een tweede 'duizend dingen doekje' is de wijkverpleging. ActiZ, branchevereniging van zorgorganisaties, luidt de noodklok. 'Zonder wijkverpleging loopt de zorg onherroepelijk vast', stelt Wil van de Laar, woordvoerder van de ActiZ kerngroep Zorg Thuis. 'Dat zagen we ook duidelijk tijdens de coronapieken. Er is toen gedaan wat nodig was en

zelfs meer dan dat. Medewerkers draaiden overuren, zetten coronaroutes op en hebben zich het vuur uit de stoffen gelopen. Daarmee werden ziekenhuizen ontlast, konden ze urgente patiënten blijven opnemen en konden andere patiënten en cliënten ondanks alles zorg thuis krijgen.' De vraag naar zorg stijgt door de vergrijzing en de personeelsschaarste is groot.

GGZ

Ook de geestelijke gezondheidszorg moest een efficiënte reparatiewerkplaats worden. De financiering en dus het aanbod raakt steeds meer gericht op het behandelen van zaken als burn-out en voor de behandeling van ernstig zieke patiënten met bijvoorbeeld de diagnose schizofrenie of meervoudige problematiek is geen ruimte meer. Wachlijsten zijn het gevolg en de overlast door 'verwarde personen' wordt afgewenteld op de buurt, de politie en (alweer) de huisarts.

Totaalbeeld

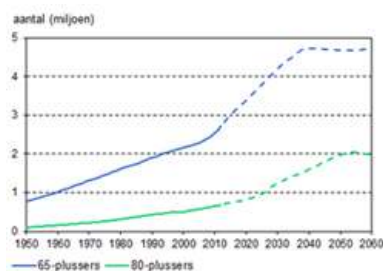
Binnen korte tijd is het beeld van de Nederlandse gezondheidszorg als goed bereikbaar voor iedereen sterk veranderd. Er zijn lange wachlijsten voor GGZ en Jeugdzorg, de corona-achterstanden in ziekenhuizen zijn nog lang niet ingelopen, de wijkverpleging luidt de noodklok en huisartsenzorg is niet langer vanzelfsprekend beschikbaar. De zorg loopt over de volle breedte vast. We hebben een zorginfarct en dan moet het ergste nog komen: de vergrijzing, die in 2040 zijn hoogtepunt bereikt.

Vergrijzing: toename 65- en 80-plussers

De komende jaren neemt het aantal ouderen rap toe. Volgens de CBS Bevolkingsprognose zal het aantal 65-plussers als volgt toenemen: waren er in 2012 nog 2,7 miljoen 65-plussers, in 2041 zullen dat er 4,7 miljoen zijn. Tot 2060 blijft het aantal schommelen rond 4,7 miljoen.

De komende jaren zal vooral het

aandeel 65-79-jarigen op de totale bevolking sterk stijgen. Vanaf 2025 neemt ook de groep 80-plussers sterk toe (de dubbele vergrijzing). In 2040, het hoogtepunt van het aantal 65-plussers, is naar schatting 26 procent van de bevolking 65-plusser, waarvan een derde ouder is dan 80 jaar. In 2012 waren er 686227 mensen van 80 jaar of ouder, in 2040 zijn dat er 1.554.742.

Fundamentele discussie noodzakelijk

Met de huidige organisatie en bemensing van de zorg gaan we de hierboven geschetste problemen niet oplossen. De verbetering van de doelmatigheid in de zorg, zoals die tot nu toe vanuit de overheid steeds is benadrukt, is duidelijk zijn doel voorbij geschoten, zo bleek in coronatijd. Als je alle speling eruit haalt, loopt de machine vast.

Het is tijd voor een fundamentele discussie over de zorg die als absoluut minimum in elk geval moet worden geboden en hoe die georganiseerd moet zijn. Tot nu toe hebben alle zorgverleners met name oog gehad voor het eigen belang en de politiek alleen voor de gunst van de kiezer op korte termijn. Met die houding redden we het niet. Wat we nodig hebben is een Deltaplan voor de zorg. En als de dijk dan toevallig door uw achtertuin komt te lopen heeft u pech, maar houden duizenden anderen droge voeten.

Klare taal is niet voldoende voor goede communicatie

Door Cees Michielse

Wij proberen de complexe pensioendiscussie voor onze leden steeds in begrijpelijke taal weer te geven. Gelet op de vele reacties op onze geheel vernieuwde website doen wij dit met redelijk succes. Toch is het niet altijd voor iedereen voldoende helder. Daarom zijn wij blij met opmerkingen en vragen van onze lezers, wanneer zij iets missen of toch niet geheel duidelijk vinden. Dat geeft ruimte om steeds tot verdere verbetering te komen. Dank dus aan allen die de moeite nemen te reageren op onze publicaties.

Lastig en ingewikkeld

Het probleem van de grote complexiteit enerzijds en de behoefte aan duidelijkheid anderzijds, spelen niet alleen voor ons een grote rol. We zien het ook in Den Haag, waar de Tweede Kamer en later de Eerste Kamer zich moeten buigen over het wetsvoorstel 'Toekomst pensioenen' (WTK), terwijl technici het al moeilijk vinden om te begrijpen wat er staat. Menige hoorzitting heeft inmiddels plaats gevonden, waarin belangenorganisaties en deskundigen hun visie konden geven op de wetsvoorstellen. Of daarmee de Kamerleden nu voldoende op de hoogte zijn?

Het is een opluchting wanneer er iemand optreedt die in staat is deskundigheid wel te koppelen aan heldere taal. Die complexe materie samenvat, terwijl de vinger wordt gelegd op onderwerpen die fundamenteel zijn voor een zakelijke discussie op hoofdlijnen. Zonder andere deskundigen tekort te doen, viel ons de afgelopen weken de inbreng van actuaris Agnes Joseph op, die wij daarom integraal op de website van de BPP hebben opgenomen. (www.pfzw-belangenvereniging.nl/nieuws/artikel/29/Klare-taal-maakt-veel-duidelijk)

Ondanks onze waardering voor de klare taal, blijkt uit een aantal reacties dat toch niet alle elementen voor iedereen voldoende duidelijk zijn. Daarom ben ik blij dat de redactie de mogelijkheid biedt om enkele punten via dit artikel nader toe te lichten. Als een hulpmiddel om de integrale tekst op de website beter te kunnen begrijpen.

Enkele voorbeelden

De eerste vraag die wordt opgeworpen: zijn de rekenvoorbeelden bij het wetsvoorstel voldoende zinvol en begrijpelijk zijn? Het korte antwoord is nee. Het wat uitvoeriger antwoord is: "De Wet 'Toekomst pensioenen' kijkt door een bril die niet aansluit bij de huidige praktijk en de beleving van de deelnemers. Die bril draait namelijk om een theoretisch herverdelingsbegrip. En dat heeft weinig met een goed pensioen van doen. Zet de deelnemers voorop. Leg uit waarom de transitie zinvol voor hen is. Wat levert het nieuwe pensioencontract hen op? Wees daarbij voorzichtig en ga niet uit van te optimistische cijfers. Draagvlak en vertrouwen zijn de sleutel tot een succesvolle transitie."

Vervolgens maakt Agnes met een aantal voorbeelden duidelijk waar knelpunten optreden met teksten die soms wat meer technische kennis veronderstellen. Deze monden uit in concrete voorstellen tot verbetering, die wat mij betreft de essentie aangeven waarover het zou moeten gaan. Niet de technische, gedetailleerde benadering zou centraal moeten staan, maar de vraag (en dus het antwoord) wat het betekent voor de individuele deelnemer.

Een vervolgvraag luidt of de transitieberekeningen zinvol zijn. En of ze antwoord geven op de vraag of deelnemers daardoor een beter en passend pensioen krijgen. Opnieuw is het korte antwoord nee. Ook hier weer heldere aanbevelingen hoe het wel zou moeten. Geen ingewikkelde netto

profijt berekeningen, zoals bedoeld worden in het wetsontwerp. Maar ruimte voor pensioenfondsbesturen om tot een evenwichtige invulling te komen die voor de deelnemers te begrijpen is. Met heldere taal zoals in de aanbeveling om vrije ruimte te geven voor het uitdelen van opgebouwde buffers in het pensioenvermogen. Bijvoorbeeld door het volgen van het huidige FTK (financiële toetsingskader), waarin een volgorde van uitdelen staat beschreven: eerst nominale rechten, dan indexaties, vervolgens inhaalindexaties en compensatie.

Agnes stelt ook heel duidelijk dat de voorgestelde berekeningen geen antwoord geven op de vraag of de deelnemers daardoor een beter passend pensioen krijgen. "Kijken we naar de netto profijtberekeningen dan heb je het over pensioenvermogens. Maar deelnemers hebben helemaal geen gevoel bij pensioenvermogens.

Uiteindelijk is voor deelnemers de pensioenuitkering van belang. En belangrijke onderwerpen als betaalbaarheid, uitkeringshoogte, koopkrachtbehoud, zekerheid, zeggenschap en keuzevrijheid. Past het nieuwe pensioen beter bij de wensen, doelstellingen en risicohouding van de deelnemers? Dat is toch waar het om draait? Niet om een theoretische, economische exercitie met focus op marktwaardes (die overigens niet bestaan en waarvan bovendien de berekeningen erg afhankelijk zijn van dagkoersen) en allerlei aannames die op de langere horizon onrealistisch zijn."

Uitdaging

Het doel van dit artikel is om al onze lezers, leden van de BPP, bestuur van PFZW, vakbonden, de Nederlandsche Bank (DNB), andere toezichthouders en politici, uit te dagen alsnog de integrale tekst van Agnes' verhaal goed te bestuderen. En er consequenties uit te trekken. De belangrijkste conclusie is wellicht dat modellen prachtig kunnen zijn als hulpmiddel, maar er niet te veel waarde aan mag worden gehecht. "Modellen zijn slechts hulpmiddelen om inzichten te krijgen. En niet zomaar geschikt om blind premies, ambities, risico's en individuele vermogens op te berekenen", is de laatste maar niet onbelangrijkste tip die Agnes Joseph, maar ook de BPP aan allen zou willen meegeven. En mochten er na lezing nog vragen resten of opmerkingen bij u leven, schroom niet ze met ons te delen. Wij stellen dat als bestuur van de BPP altijd zeer op prijs.

Ten slotte

U heeft het vast zelf al geconcludeerd... De hoofdpunten van kritiek die wij al langer hebben op dit wetsontwerp, sporen goed met de opvattingen van deze onafhankelijke pensioenskundige. We zijn in goed gezelschap. Op diverse bijeenkomsten van de BPP heeft Dick Boeijen, pensioenskundige bij PGGM, laten weten vergelijkbare opvattingen te hebben. Ook hij constateert al langer dat in de WTP veel te veel aandacht is voor modellen en verplichte

berekeningen, waarbij het woord "herverdeling" taboe is verklaard. De deelnemers zouden ook wat hem betreft voorop moeten staan. De berekeningen die worden gemaakt moeten aansluiten bij hun belangen en belevingswereld. Dat betekent overigens niet per se dat de discussie over "het verdelen van de pot" gemakkelijk wordt. Wel dat die op deze wijze een stuk dichterbij de mensen wordt gebracht.

Conclusie

In de Tweede Kamer is inmiddels sprake van een derde ronde schriftelijke vragen. Die zullen moeten worden beantwoord alvorens het wetsontwerp kan worden behandeld. Uitstel tot na het zomerreces dreigt dus, maar kan wellicht worden voorkomen als de hierboven weergegeven aanbevelingen door minister en Kamer ter harte worden genomen. Weliswaar dient

zorgvuldigheid belangrijker te zijn dan snelheid, maar al te technische details zijn ook niet goed. Dan staan opnieuw de deelnemers niet centraal. Een oplossing is geen oplossing als die niet gedragen kan worden. Of, zoals ikzelf al vele jaren zeg: "Aan al die modellen en technische benaderingen, hoe ondersteunend wellicht ook, ontbreekt haast altijd de belangrijkste formule. De GBV formule van het Gezond Boeren Verstand."

Agnes Joseph

Meer woningen: een mission impossible?

Door Jaap van der Spek

Tot en met 2030 een miljoen extra woningen? Onze regering wil ervoor gaan. Er is immers een gigantisch woningtekort en door schaarste worden bestaande woningen voor veel mensen onbetaalbaar.

Dus: op naar een miljoen woningen extra. In negen jaar tijd dus gemiddeld ruim 110.000. In 2021 zijn er zo'n 70.000 nieuwe woningen gereed gekomen. De regering heeft er bij de gemeenten (die zijn daarvoor) op aangedrongen om dus gemiddeld per jaar 60% meer te realiseren. Maar... is dat wel haalbaar? De startersmarkt is vastgelopen en veel jonge mensen blijven maar thuis wonen, ook al zouden ze liever de zelfstandigheid intrekken. En dan is er ook nog de behoefte van veel senioren om kleiner te gaan wonen.

Hindernissen

Er liggen op dit moment nog volstrekt onvoldoende bouwplannen en op nieuwbouw gerichte bestemmingsplannen op de gemeentehuizen klaar. Zouden er versneld meer gaan komen, dan zijn er onvoldoende deskundige ambtenaren om dat te verwerken. In te huren deskundigen zijn niet meer overal voorradig.

De regelgeving is inmiddels erg ingewikkeld geworden en er zal aan allerlei procedures en regels moeten worden voldaan. Klimaat- en milieueisen, bodem- en archeologisch onderzoek vragen veel tijd. Als er wat wordt gevonden, wordt alles opgeschort of onmogelijk gemaakt. En er zijn ook wat dat betreft nog veel technische hobbels te nemen.

Bestemmings- en woningbouwplannen worden door mensen erg belangrijk gevonden, maar of ze bereid zijn bijvoorbeeld uitzicht in te leveren? Vele bezwaarschriften kosten vele jaren tijd. En waar kan wel en waar kan niet worden gebouwd? Is de randstad niet al veel te vol? Is er voldoende infrastructuur om grote hoeveelheden mensen over grotere afstanden te verplaatsen? Willen we landbouwgrond

inleveren? Of natuurgebieden? Moeten boeren worden uitgekocht en fabrieken worden stilgelegd om de stikstofproblemen zo te reduceren, dat er toch weer gebouwd kan worden?

Daar komt nog bij dat er grote vragen zijn rondom de toekomstige situatie als de zeespiegel door klimaatontwikkelingen gaat stijgen. Waar houden we het, en op welke manier dan, droog?

Ook het bouwen zelf is aan allerlei voorschriften onderhevig. Hier en daar worden bouwplannen met een knipoog bekeken, omdat het toch wel heel lastig is uit te leggen, dat het bouwproces al zou kunnen zijn gestart ware het niet dat ... Die knipoog heeft te maken met de calculaties over de stikstof- en andere milieuconsequenties bij het bouwproces zelf. Nog lang niet alle machines werken op elektriciteit en nog lang niet alle transportvoertuigen kunnen zonder benzine of dieselolie. Het wordt bijna onmogelijk aan de wensen en eisen te voldoen als er toch echt gebouwd moet gaan worden.

Vandaag de dag dreigt het helemaal vast te lopen, omdat er geen fatsoenlijke prijsafspraken meer kunnen worden gemaakt. Materiaal wordt elke dag duurder, de transportkosten lopen ieder moment op, personeel moet (als dat al mogelijk is) uit andere landen worden gehaald. En de periode van vergunningen en bouwprocessen duurt zo lang, dat er geen prijspeil meer op te trekken is. Vanwege de kosten van het materiaal en het bouwen, is het bijna onmogelijk geworden huizen neer te zetten voor betaalbare, fatsoenlijke prijzen. Als het verkrijgen van materiaal zelf al niet het probleem is.

Belangrijk onderdeel van de

woningmarkt is het kunnen doorschuiven van woningen. Senioren die hun grote(re) huizen verruilen voor een kleinere woning, starters die kinderen krijgen en dan in die grotere woningen willen trekken. Schoolverlaters die eenvoudig willen beginnen? De cyclus zou zo mooi kunnen zijn. Maar geschikte woningen voor ouderen zijn nauwelijks te vinden en dus stopt de doorstroming daar al. Over het tekort aan personeel zullen we het maar niet hebben. Overal zijn tekorten en het wordt nog vechten wie het te geringe aantal arbeidskrachten naar zich toe kan halen. Het onderwijs, de zorg, defensie, de ambtelijke wereld, de ICT, het (technisch) midden- en kleinbedrijf, de horeca? En ook in de bouw wordt het steeds lastiger om geschikte mensen te vinden.

Deltaplan

Er liggen al grote vraagstukken bij de overheid. Ze vragen allemaal om een deltaplan, gebaseerd op een door alle betrokken partijen gezamenlijk gedragen visie. Ook de woningbouw en het woningbeheer vragen om een deltaplan. Liefst tot stand gekomen in een overleg tussen de makers van alle deltaplannen. En met mensen die over grenzen en vooral de eigen grenzen heen kunnen en willen kijken. Het vraagt om een overheid die leiding kan gaan geven aan al die processen. Gaat dat ooit lukken met om de vier jaar en ook nog tussendoor verkiezingen?

Voor wie van lekker eten houdt maar niet lang in de keuken kan of wil staan

Omdat Audrey een gebroken schouder heeft en haar handen meer dan vol aan haar echtgenoot die in het ziekenhuis ligt, nemen we opnieuw een recept op dat we in 2020 al hebben gepubliceerd.

Granola

Zelf gemaakte supermuesli, ideaal voor zieken...

Heerlijk recept voor ons ouderen om gezond te blijven en de dag mee te beginnen in deze bijzondere tijd. Rijk aan vezels en vol vitamines door de noten en de zuidvruchten. Variaties zijn oneindig, je kunt het helemaal naar je eigen smaak maken. Van alle pakjes noten kan je zeker acht porties granola maken. Het recept wel eerst goed lezen!

Bereiding

Allereerst de noten grof hakken

Rooster de havermout in een droge wok (of koekenpan met antiaanbaklaag) tot de vlokken een kleurtje krijgen op matig vuur. Erbij blijven en gedurende 5 tot 8 minuten goed blijven omroeren. Dan 3 el zonnebloemolie en 3 el rietsuiker erbij doen. Weer goed mengen tot het geheel een karamel kleurtje krijgt. Dan de 3 el honing erbij doen. Het geheel goed mengen en op een bakblik of brede schaal storten en goed af laten koelen. Alles goed omroeren tot het los van elkaar is. Ondertussen alle zuidvruchten snijden in niet te kleine stukjes. De cranberries en de kokosvlokken heel laten.

De Granola in een grote glazen pot doen, staat leuk op tafel. Alleen de zuidvruchten worden dan wel een beetje taai. Je kan ze ook apart laten en pas als je het gaat eten erbij doen. Vooral het extra gerookte smaakje eraan is super. Heerlijk met yoghurt en/of verse frambozen, aardbeien en blauwe bessen. De dag kan beginnen!

Ingrediënten

200 gram grove havermoutvlokken

3 el zonnebloemolie

3 el rietsuiker

3 el honing

20 gram pompoenpitten, zonnebloempitten, pecannoten, cashewnoten, hazelnoten, walnoten en amandelen.

Gedroogde zuidvruchten: 6 abrikozen, 6 dadels, 6 pruimen, handje cranberries en kokosvlokken.

Buon Appetito

Ciao Audrey en.... blijf gezond
audrey.mp@hotmail.com

Over de BPP

Missie

BPP staat voor Belangenvereniging Pensioengerechtigden Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Wij zijn een onafhankelijke belangenvereniging van en voor alle pensioengerechtigden in de sector zorg en welzijn. Ons belangrijkste doel is inspraak in het beheer van ons pensioengeld.

Bestuur

Liesbeth Schaaap: voorzitter
Jaap van der Spek: vicevoorzitter
Cees Michielse: secretaris
Bart de Jong: penningmeester
Jan van Pijkeren: ledenadministratie
Baukje Vegter: nieuwsbrief en ledenwerving
Rob van Vredendaal: ledenwerving en helpdesk
Meindert Schmidt: bestuurslid

Belangenbehartiging

De BPP volgt de ontwikkelingen rondom de pensioenen op de voet. Van het PFZW-bestuur tot de politiek en andere betrokken (ouderen) organisaties. Wij oefenen invloed uit via onze vertegenwoordiging in de volgende organen:

1. Pensioenraad van PFZW, hét orgaan voor medezeggenschap en verantwoording binnen het pensioenfonds. Namens de BPP heeft Cees Michielse zitting in de Pensioenraad als lid en Jaap van der Spek als plaatsvervangend lid.
2. Ledenraad van PGGM&CO. Deze coöperatie initieert tal van activiteiten en producten die voor onze leden van belang zijn. U kunt gratis lid worden van PGGM&CO. Baukje Vegter zit namens de BPP in deze ledenraad.
3. Koepel Gepensioneerden, de grootste seniorenorganisatie waarbij de BPP is aangesloten. Bestuurslid Jaap van der Spek is bestuurslid van de Koepel. Andere bestuursleden zijn actief betrokken bij diverse commissies.

Op de hoogte blijven

Ons Pensioen

De redactie van ledenblad *Ons Pensioen* is in handen van Roelof Jan Mulder (hoofdredacteur), Jaap van der Spek, Eric van Eck en Pierre Thijssen. Zij zorgen dat u goede achtergrondinformatie krijgt over ontwikkelingen op pensioengebied. Ons Pensioen is daarnaast een van de communicatiemiddelen van het bestuur van de BPP.

Nieuwsbrieven

Via onze e-mail nieuwsbrieven informeren wij u over de actualiteit. Bestuurslid Baukje Vegter verzorgt de samenstelling. U kunt zich voor de nieuwsbrief aanmelden via de website.

Website

Op onze website bieden wij actuele informatie vanuit de BPP en de Koepel Gepensioneerden. Ook voorzien wij u van gedegen achtergrondinformatie over pensioenbeleid. Cees Michielse verzorgt deze website.

www.pfzw-belangenvereniging.nl

Contact met de BPP

Voor algemene vragen kunt u altijd contact opnemen via contact@pfzw-belangenvereniging.nl of 06-17332744.

Ledenadministratie

Voor aanmeldingen, adreswijzigingen, opzeggingen en bericht van overlijden kunt u terecht bij onze ledenadministratie.

E-mail: ledenadministratie@pfzw-belangenvereniging.nl

Website: www.pfzw-belangenvereniging.nl/contact

NB: Opzeggingen gedurende het verenigingsjaar gaan in per 1 januari daaropvolgend.

Lid worden

U kunt zich aanmelden als lid bij de ledenadministratie of rechtstreeks via onze website. De contributie bedraagt slechts € 11,- per jaar voor een

lidmaatschap en € 5,50 per jaar voor een partnerlidmaatschap. U kunt deze overmaken op banknummer NL83INGB000 455 2579 t.n.v. Belangenvereniging Pensioengerechtigden PFZW.

Helpdesk BPP

Heeft u vragen over uw pensioen? Of wilt u graag advies in geval van problemen met het pensioenfonds? Dan kunt u contact opnemen met Rob van Vredendaal, bereikbaar via bij voorkeur contact@pfzw-belangenvereniging.nl of 06-17332744. Tip: kijk eerst op onze website onder de rubriek 'Veelgestelde vragen'.

In geval van overlijden

Bij overlijden stopt het lidmaatschap van de BPP. Heeft u een partner die recht heeft op een partnerpensioen van PFZW? Dan zal de BPP onder gelijke voorwaarden en zonder kosten uw lidmaatschap graag omzetten in een lidmaatschap van uw partner. De pensioenbelangen van uw partner blijven op die manier behartigd.

Bij overlijden stopt uw ouderdompensioen van PFZW. Uw partner en kinderen hebben in principe recht op partner- en wezenpensioen. Ook heeft uw partner recht op een eenmalige slotuitkering. Is er geen partner, dan krijgen de kinderen jonger dan 21 jaar de uitkering. De uitkering kan ook worden uitbetaald aan de natuurlijke persoon die kosten heeft gemaakt in verband met uw overlijden.

Verhuizing, verandering e-mailadres of telefoonnummer?

Verandert uw (e-mail)adres of telefoonnummer? Neem dan contact op met onze ledenadministratie (zie elders). **NB:** Wijzigingen die u alleen aan het pensioenfonds doorgeeft, komen niet bij ons binnen! Het pensioenfonds mag om privacy-redekenen namelijk geen gegevens doorgeven aan de BPP. Daarom ons dringende